

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 2

DOM
2017-01-20
Meddelat i
Göteborg

Mål nr
4994-16

SÖKANDE

Jacksons Trädvård AB, 556591-9858
Katarina Bangata 65
116 42 Stockholm

Ombud:

Chefsjuristen Ilan Sadé
Nordbro AB
Gibraltargatan 7
211 18 Malmö

MOTPART

Park- och naturnämnden i Göteborgs kommun
Box 177
401 22 Göteborg

SAKEN

Överprövning av avtals giltighet enligt lagen (2007:1091) om offentlig
upphandling, LOU

KONKURRENSVERKET	
2017 -01- 2 3	
Avd	
Dnr	
KSnr	Aktbil

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avvisar Jacksons Trädvård AB:s talan i den del ansökan
kommit in för sent för att kunna prövas. Ansökan avslås i övrigt.

Dok.Id 437797

Postadress Box 53197 400 15 Göteborg	Besöksadress Sten Sturegatan 14	Telefon 031 - 732 70 00 E-post: forvaltningsrattenigoteborg@dom.se www.forvaltningsrattenigoteborg.domstol.se	Telefax 031 - 711 78 59	Expeditionstid måndag–fredag 08:00-16:00
---	---	--	-----------------------------------	---

BAKGRUND OCH

Göteborgs Stads Upphandlings AB har tidigare genomfört en upphandling av arboristtjänster och träffat ramavtal med bl.a. Jacksons Trädvård AB.

Park- och naturnämnden är avropsberättigad part i ramavtalet.

YRKANDEN M.M.

Jacksons Trädvård AB (bolaget) yrkar att förvaltningsrätten beslutar att de kontrakt som slutits mellan Park- och naturnämnden och Hartill Trädexpert AB, HTE Garden Produktion AB samt VEAB Mark och Trädgård AB enligt bifogad handling utan att en förnyad konkurrensutsättning har företagits förklaras ogiltiga enligt 16 kap. 13 § LOU. Bolaget anför bl.a. följande. Park- och naturnämnden har tillämpat fel avropsförfarande enligt ramavtalet och genomfört direktavrop istället för avrop genom förnyad konkurrensutsättning. Kraven i 5 kap. 7 § LOU och ramavtalet har inte följts vid tilldelning av kontrakt där värdet överstiger ett halvt basbelopp. Detta är en väsentlig avvikelse från villkoren i ramavtalet. Park- och naturnämnden har brustit i samtliga av de krav som uppställs i 5 kap. 7 § LOU, vilket bör likställas med att kontrakt har slutits enligt denna bestämmelse utan att villkoren i densamma eller ramavtalet har följts. – Till skillnad från Kammarrättens i Stockholm dom i mål nr 1965-13 har i förevarande upphandling inte alla villkor angivits i ramavtalet, varför ramavtalsleverantörerna ska inbjudas att på nytt lämna anbud. Det finns alltså inget ömsesidigt förpliktande avtal utifrån ett ramavtal med samtliga villkor fastställda för belopp överstigande ett halvt basbelopp. I nu aktuellt fall handlar det vidare om en ny tilldelning av kontrakt. Ogiltighetsgrunderna i 16 kap. 13 § LOU är därför tillämplbara. – Det kan inte ha varit lagstiftarens mening att en myndighet ska kunna kringgå bestämmelsen om ett avtals ogiltighet enligt 16 kap. 13 § första stycket 2 LOU genom att

överhuvudtaget inte följa villkoren i 5 kap. eller i ramavtalet när så uppställs. Ett sådant tillvägagångssätt skulle motverka syftet med ogiltighetsbestämmelsen samt vara ett klart åsidosättande av LOU:s principer om transparens och likabehandling. Detta skulle även medföra att ramavtalsleverantörers möjlighet till överprövning av ett kontrakt kraftigt begränsas. – För det fall rätten finner att åberopade kontrakt inte kan ogiltigförklaras enligt 16 kap. 13 § första stycket 2 LOU bör en ogiltigförklaring i vart fall ske enligt 16 kap. 13 § andra stycket. Ett avtal ska förklaras ogiltigt bl.a. om avtalet har slutits före en underrättelse om tilldelningsbeslut enligt 9 kap. 9 § första stycket har skett. Park- och naturnämnden har inte skriftligen underrättat ramavtalsleverantörerna besluten om att tilldela kontrakt och skälen för besluten. Förfarandet i denna del strider mot principerna om transparens och likabehandling. Bolaget har till följd av den upphandlande myndighetens överträdelse av LOU lidit skada.

Park- och naturnämnden anser att ansökan ska avslås och anför bl.a. följande. Genomförda direktavrop i de av bolaget angivna kontrakten strider inte till någon del mot kraven i 5 kap. 7 § LOU eller ramavtalet. De felpåståenden som framförts kan därmed inte medföra ogiltigförklaring enligt 16 kap. 13 § LOU. Mot bakgrund av det anförda har det inte visats att förutsättningar för ogiltigförklaring av något avrop/uppdrag enligt 16 kap. 13 § LOU föreligger. – Av ramavtalets avropsföreskrifter framgår bl.a. följande. 1. Arbeten som bedöms uppgå till maximalt ett halvt prisbasbelopp (2014 = 22 000 kr exkl. mervärdesskatt) kan avropas direkt från utifrån pris för den aktuella åtgärden enligt prislista samt leverantörens tillgänglighet och realtidsåtgång för uppdraget. – Större åtgärder (arbeten över ett halvt prisbasbelopp) tilldelas genom förnyad konkurrensutsättning. 2. Avrop av akuta åtgärder (med överhängande risk för tredje man) kan göras direkt från någon av de antagna leverantörerna. – Ramavtalet innehåller således dubbla avropsformer; dels direktavrop som bedöms uppgå till maximalt 0,5

prisbasbelopp, dels förnyad konkurrens-utsättning för arbeten som bedöms överstiga sagda belopp. Vidare kan direktavrop ske av akuta åtgärder. – Av de fakturor som bolaget har åberopat finns ett avrop/uppdrag där avtal föregåtts av en förnyad konkurrensutsättning. Övriga fakturor kan sorteras in i följande kategorier: a) direktavrop från ramavtalet för arboristtjänster (d.v.s. enligt 5 kap. 6 § LOU) b) avrop från andra ramavtal som Park- och naturnämnden får avropa från, c) inköp utanför ramavtal (direktupphandling). – Grunden för yrkandet om ogiltigförklaring är att avrop påstås ha skett utan en sådan förnyad konkurrensutsättning som krävts enligt ramavtalet, dvs. att direktavrop använts i fall då ramavtalet föreskriver att förnyad konkurrens-utsättning ska ske. Den grunden kan inte leda till en ogiltigförklaring. – Inte heller kräver någon av avropsformerna enligt ramavtalet något krav på annonsering. Det har inte gjorts gällande att överträdelser mot avtalsspärr eller motsvarande har ägt rum. En ogiltigförklaring kan även i vissa fall ske om ett avtal har slutits enligt ett förfarande i 5 kap. 7 § LOU utan att de villkor som följer av den paragrafen eller av underliggande ramavtal. Enligt lagrummet krävs således att en förnyad konkurrensutsättning har genomförts. Bestämmelsen täcker därför inte den av bolaget angivna grunden, dvs. att en förnyad konkurrens-utsättning inte har ägt rum. – Ett påstående om att fel avropsförfarande använts vid avrop är jämförbart med ett påstående om att ett avrop har skett från fel leverantör i en avtalad rangordning. Till stöd för att en sådan invändning avser en avtalsfråga som inte fångas upp av ogiltighetsgrunderna i 16 kap. 13 § LOU hänvisas till Kammarrättens i Stockholm dom i mål nr 1965-13. Sådana invändningar prövas av allmän domstol. Direktavrop från ett ramavtal utlöser inte någon skyldighet att meddela underrättelse om tilldelningsbeslut.

SKÄLEN FÖR FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Frågan i målet är om det finns förutsättningar för att ogiltigförklara nu klandrade avtal med stöd av 16 kap. 13 § LOU.

Förvaltningsrättens bedömning

Bolaget – vars ansökan inkom till förvaltningsrätten den 10 maj 2016 – har yrkat att förvaltningsrätten ska förklara 33 avtal ogiltiga.

För att förvaltningsrätten ska kunna pröva en ansökan om överprövning av ett avtals giltighet krävs enligt 16 kap. 17 § LOU att ansökan kommit in till rätten inom sex månader från det att avtal slöts. Begreppet avtal får enligt förvaltningsrättens mening i detta fall även anses omfatta beställning av arbete.

Av utredningen framgår att 25 fakturor antingen är utställda före den 10 november 2015 eller avser arbeten där avtal slutits före nämnda datum. Eftersom ansökan kommit in senare än sex månader efter det att dessa avtal slutits ska ansökan avvisas i denna del.

Fråga är därefter om de återstående åtta avtalen har genomförts i strid med bestämmelserna i LOU på sätt bolaget gör gällande.

Av 16 kap. 13 § LOU framgår bl.a. att rätten ska besluta att ett avtal som har slutits mellan en upphandlande myndighet och en leverantör är ogiltigt, om avtalet har slutits enligt ett förfarande i 5 kap. 7 § LOU utan att de villkor har följts som framgår av den paragrafen eller av det ramavtal som ligger till grund för det nya anbudsförfarandet och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada. Vidare ska ett avtal också förklaras ogiltigt om avtalet har slutits före en underrättelse om tilldelningsbeslut

enligt 9 kap. 9 § första stycket LOU. För ogiltighet i sådana fall krävs dessutom att de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § LOU eller någon annan bestämmelse i LOU har överträtts och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada. – Direktivets (2007/66/EG) bestämmelser om annonsering, tidsfrister, information, kommunikation m.m. behöver inte tillämpas (se prop. 2006/07:128 s. 173 f. och 338 f.).

Det kan konstateras att fem av de klandrade avtalen ostridigt avser avrop från andra ramavtal samt även att ett avtal föregåtts av en förnyad konkurrens-utsättning. Ytterligare ett avtal avser ostridigt akuta arbeten.

Av ramavtalet framgår att akuta uppdrag kan avropas genom direktavrop. Kontraktet som slutits för detta uppdrag står sålunda inte i strid med ramavtalet.

Vidare kan direktavrop ske i sådana fall där kontraktsvärdet bedöms uppgå till maximalt ett halvt prisbasbelopp. Park- och naturnämnden har ostridigt uppgivit att bedömningen gjorts att kontraktsvärdet för det tänkta arbetsuppdraget som tilldelades VEAB Mark och Trädgård AB (faktura 32244) skulle uppgå till högst detta belopp. Huruvida nämnden har haft fog för denna bedömning, då beloppet senare kom att överskridas, är närmast en avtalstillämpningsfråga som prövas av allmän domstol.

Direktavrop från ett ramavtal utlöser inte någon skyldighet om annonsering eller att meddela underrättelse om tilldelningsbeslut.

Eftersom de nu klandrade avropen inte har föregåtts av en förnyad konkurrensutsättning saknas också grund för att ogiltigförklara dessa på av bolaget åberopad grund. Av det nu sagda följer att ansökan i denna del ska avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (DV 3109/1 B LOU)

Magnus Nylander

Rådman

Föredragande i målet har varit föredragande juristen Michaël Koch.

☐
☐
☐

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Göteborg. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress

där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I vissa mål får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. Detta gäller mål om överprövning enligt:

- lagen (2007:1091) om offentlig upphandling,
- lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster, eller
- lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.

I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.